

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro

Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Domnului Florian-Valeriu Sălăjeanu

Prefect

INSTITUTIA PREFECTULUI JUDEȚUL MARAMUREȘ

Telefon centrală: 0262 215001

e-mail: prefect@prefecturamaramures.ro ; petitii@prefecturamaramures.ro

RECOMANDAREA

Nr. 151 din 25. AUG. 2025

referitoare la respectarea prevederilor art. 49 din Constituție privind protecția copiilor
și a tinerilor

În contextul prevederilor 22 (dreptul la viață și la integritate fizică și psihică) și art. 49 (protecția copiilor și a tinerilor) din Constituția României, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, în vederea verificării situației mamelor minore înregistrate pe teritoriul județului Maramureș.

În articolul de presă intitulat: "50 de minore ar fi GRAVIDE în cătunul !!!
Unele ar avea sub 12 ani"¹, se arăta că în , un cătun din comuna , județul Maramureș, 50 de minore sunt însărcinate.

Încă din luna ianuarie 2021 UNICEF a publicat un Raport: „Sarcina la adolescente în România”, prin care recomanda, încă de pe atunci, în esență, o abordare complexă, multidimensională, în cadrul unor politici publice integrate care să vizeze educația sexuală, sensibilizarea comunității asupra nevoilor specifice în domeniu și asigurarea unor servicii adaptate profilului psihologic și emoțional al adolescentului, inițierea unei reforme legal-administrative ..., reorganizarea serviciilor de planificare familială cu inițierea unor servicii prietenoase pentru adolescenți și tineri și identificarea posibilităților de a reface rețeaua de cabinete de planificare familială/servicii de sănătate a reproducerii și asigurarea furnizării de contraceptive gratuite adolescenților, în general, și cu prioritate celor defavorizați.

Organizația "Salvați Copii", în anul 2024 a elaborat un Studiu privind mamele minore și gravidele minore - Raport De Cercetare, în care se arată: "aproximativ 45% dintre fetele sub 15 ani devenite mame în statele Uniunii Europene provin din România, 30% din mamele minore (sub 18 ani) din Uniunea Europeană provin din țara noastră și unul din zece nou-născuți din România are o mamă adolescentă."

În instrumentarea sesizării din oficiu au fost solicitate date de la Instituția Prefectului Județul Maramureș, Inspectoratul de Poliție Județean Maramureș, Inspectoratul Școlar Județean Maramureș și de la Direcția de Sănătate Publică Maramureș.

Concluzii:

Din analiza informațiilor furnizate, se pot extrage mai multe concluzii referitoare la situația mamelor minore și a minorelor însărcinate din județul Maramureș, evidențiind atât progresele realizate, cât și provocările persistente:

1. Măsuri instituționale și acțiuni interinstituționale

- Colaborare interinstituțională - Există un efort semnificativ din partea diferitelor instituții (Instituția Prefectului, ISJ, DSP, Inspectoratul de Poliție) pentru a monitoriza și sprijini mamele minore și minorele însărcinate. Există inițiative de colaborare între autoritățile locale și serviciile de asistență socială, educație și sănătate, dar aceste colaborări sunt inegale în funcție de capacitatea locală.

- Exemple pozitive: Localități precum Baia Mare și Poienile de sub Munte au demonstrat o abordare integrată și eficientă, având personal specializat și colaborări bune între instituții. Totuși, în multe zone rurale (ex: Borșa, Bogdan Vodă), sprijinul este limitat, iar intervențiile se bazează mai mult pe sesizările din teren.

- Deficit de resurse: Lipsa personalului specializat (asistenți sociali, mediatorii sanitari, consilieri psihologici) este un obstacol major în monitorizarea activă și în prevenirea sarcinilor minorelor.

2. Date statistice și evoluția fenomenului

- În perioada 2024-2025, conform datelor furnizate de instituțiile sesizate, s-a înregistrat un număr semnificativ de minore însărcinate: 184 în 2024 și 93 în primele șapte luni ale anului 2025. Aceste date arată o problemă continuă și necesitatea unor măsuri mai eficiente de prevenire și intervenție. Analizând site-ul Institutului Național de Statistică, reiese că, în anul 2024 din totalul de 3575 născuți vii, în județul Maramureș, un număr de 329 sunt mame cu vârsta până la 19 ani. În intervalul 2021-2024 numărul mamelor minore, în județul Maramureș înregistrează o constanță, situându-se în jurul cifrei 300, ceea ce arată că acțiunile trebuie coordonate eficient.

- Numărul de nașteri înregistrate în spitale este și el îngrijorător, cu 276 de cazuri în perioada 2024-2025, ceea ce subliniază gravitatea fenomenului la nivel județean.

3. Provocările întâmpinate

- Informații contradictorii și inexacte;
- Vulnerabilitatea comunităților rurale: În zonele rurale, precum în Comuna Coroieni, fenomenul de concubinaj tradițional în rândul tinerelor minore de etnie romă reprezintă o practică răspândită, iar sprijinul instituțional este adesea insuficient pentru a schimba comportamentele și pentru a oferi alternative de protecție și educație.

- Absența procedurilor clare și consistente: În multe UAT-uri, nu există proceduri clare de prevenire a sarcinilor la minore, iar abordările sunt generale, fără măsuri active de prevenire, consiliere sau educație.

4. Măsuri de prevenire și educație

- Campaniile de informare derulate de DSP și ISJ, cum ar fi campania „Sănătatea reproducerii”, sunt un pas pozitiv în direcția educării populației vulnerabile, dar aceste măsuri par a fi insuficiente în contextul în care acoperirea personalului comunitar este scăzută în multe localități rurale.

- Educația sexuală și prevenirea sarcinilor minorelor nu sunt abordate în mod coerent și integrat în toate unitățile administrativ-teritoriale, iar în unele cazuri, focusul rămâne pe drepturile financiare (alocații, indemnizații), în loc de prevenirea și consilierea activă.

5. Necesitatea unui plan județean de acțiune

- Având în vedere amploarea fenomenului și fragmentarea intervențiilor, este evidentă necesitatea unui Plan de acțiune județean coordonat, care să implice toate instituțiile relevante (DGASPC, DSP, ISJ, Poliție, ONG-uri), să standardizeze procedurile și să asigure un sprijin mai coerent și susținut pentru mamele minore și minorele însărcinate.

- Ar trebui să se intensifice formarea personalului specializat, să se angajeze resurse suplimentare și să se asigure o cooperare mai strânsă între autoritățile locale și instituțiile județene.

6. Rolul educației și protecției sociale

- Reintegrarea școlară este un aspect pozitiv al intervențiilor din județ, dar în continuare, un număr semnificativ de mame minore sunt în situație de abandon sau repetenție școlară, ceea ce poate duce la perpetuarea sărăciei și a vulnerabilității sociale.

- Colaborarea cu școlile și medicii de familie este crucială, dar eficiența acestora depinde de capacitatea locală de intervenție și de disponibilitatea personalului specializat.

Fenomenul mamelor minore din județul Maramureș este unul complex, cu multiple cauze și implicații. Deși există o colaborare între instituțiile implicate, există un decalaj semnificativ între mediile urbane și cele rurale în ceea ce privește capacitatea de prevenire și intervenție. Măsurile luate până acum sunt insuficiente pentru a aborda în mod eficient fenomenul, iar pentru a reduce numărul de sarcini în rândul minorilor și pentru a sprijini mamele minore, este necesară o abordare mai integrată, susținută și adaptată specificului local al fiecărei comunități.

Un prim pas ar putea fi crearea unui **Plan Județean Integrat de Acțiune care să aibă ca obiectiv:** Coordonarea tuturor instituțiilor relevante (DGASPC, ISJ, DSP, IPJ, UAT-uri, ONG-uri locale, culte religioase, etc.) pentru a aborda fenomenul mamelor minore într-un mod unitar și eficient, prin **realizarea unui protocol județean** care să stabilească proceduri standardizate de intervenție și responsabilitățile fiecărei instituții, **definirea unui plan de monitorizare** bianual pentru a urmări evoluția cazurilor de mame minore și minore însărcinate și a măsurilor de prevenire și protecție implementate și **elaborarea unui raport anual de activitate**, care să reflecte acțiunile întreprinse și impactul acestora.

Măsurile propuse trebuie implementate într-un cadru coordonat, care să implice toate nivelurile de guvernare, de la autoritățile locale până la instituțiile județene. Este esențial ca Instituția Prefectului să joace un rol activ în consolidarea parteneriatelor interinstituționale și în mobilizarea resurselor necesare pentru a aborda eficient fenomenul mamelor minore și al minorelor însărcinate.

Faptul că minorele, la vârsta adolescenței, sunt în situația de a prelua rolul matern, poate conduce la excluziune socială, dependență de servicii sociale, alte situații de risc și vulnerabilitate.

Demersurile instituționale trebuie corelate, prin stabilirea unor direcții de acțiune specifice, obiective pe termen scurt, mediu și lung, care să fie urmărite, implementate și analizate, regulat. Prevenția trebuie axată pe obținerea unor rezultate măsurabile. E nevoie de structurarea intervențiilor și eficientizarea colaborării interinstituționale, cu luarea în considerare a particularităților identificate în rândul mamelor minore și stabilirea intervenției în funcție de particularități.

Se impune implementarea unui mecanism clar de raportare către IPJ a tuturor cazurilor de sarcină la minore, în vederea stabilirii condițiilor în care a apărut sarcina (clarificarea eventualelor aspecte de natură penală, încadrarea juridică a faptelor, comunicarea situației penale a autorilor, ulterior soluționării dosarelor penale), în vederea stabilirii procentului în care sarcina este rezultatul unei infracțiuni și a măsurii în care autorii a unor astfel de fapte sunt trași la răspundere.

E necesară asigurarea accesului la servicii medicale, de planificare familială, contracepție, etc. pentru adolescente dar și sprijinirea familiilor vulnerabile, în accesarea serviciilor. Un efort constant e necesar și în direcția susținerii mamelor minore în continuarea parcursului educațional și finalizarea învățământului obligatoriu.

Sprijinirea UAT-urilor în identificarea nevoilor cu care se confruntă în gestionarea cazurilor de sarcină la minore și în asigurarea personalului de specialitate necesar gestionării cazurilor (mediatori sanitari, asistenți medicali comunitari, asistenți sociali, etc.). Întărirea colaborării și stabilirea unor direcții de acțiuni comune, cu parteneri privați (ONG-uri, rețele

private de sănătate, etc.), care să se axeze, fără a se limita, pe nevoile tinerilor, adolescenților, în domeniul sănătății reproducerii și sexualității.

~~Un aspect important care trebuie avut în vedere este soarta copiilor născuți, câți dintre ei rămân în grija mamei, câți au paternitatea recunoscută și implicit asumat rolul de părinte din partea tatălui și câți sunt preluați în sistemul de protecție specială.~~

Maternitatea forțată, abuzul sexual și violența împotriva fetelor și femeilor conduc la încălcări grave ale drepturilor omului, astfel că se impune ca fiecare instituție/autoritate să acționeze în direcția susținerii acestor tinere și a copiilor acestora.

Cadrul legal incident în speță se circumscrie și dispozițiilor cuprinse în: art. 5, art. 6, art. 37, art. 41, art. 89, art. 95, art. 117, art. 118 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, H.G. nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal, O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare și Constituția României.

Față de dispozițiile legale de mai sus, în temeiul prevederilor art. 59 din Constituția României și ale art. 15 și art. 24 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, pentru realizarea scopului constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite prezenta:

RECOMANDARE

Prefectul județului Maramureș, în exercitarea prerogativelor conferite de prevederile legale în vigoare, va dispune măsurile necesare pentru:

a) Analizarea în cadrul Colegiului Prefectural, a necesității elaborării unui Plan Județean Integrat de Acțiune care să aibă ca obiectiv: Coordonarea tuturor instituțiilor relevante (Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Inspectoratul Școlar Județean, Direcția de Sănătate Publică, Inspectoratul de Poliție Județean, UAT-uri, ONG-uri, etc.) pentru a aborda fenomenul mamelor minore într-un mod unitar și eficient; Definirea unui program de monitorizare bianual pentru a urmări evoluția cazurilor de mame minore și minore însărcinate și a măsurilor de prevenire și protecție implementate și elaborarea unui raport anual de activitate, care să reflecte acțiunile întreprinse și impactul acestora.

b) Structurarea intervențiilor și eficientizarea colaborării interinstituționale, cu luarea în considerare a particularităților (ex. religioase, etnice, nivel de școlarizare, situație familială, etc.) identificate în rândul mamelor minore și stabilirea intervenției în funcție de respectivele particularități;

c) Oferirea de suport Unităților Administrativ Teritoriale pentru a identifica problemele legate de sarcinile la minore și pentru a asigura personalul de specialitate necesar (mediatori sanitari, asistenți medicali comunitari, asistenți sociali etc.), prin dezvoltarea colaborării între instituțiile implicate, acolo unde este cazul.

d) Instituirea unui mecanism procedural clar pentru raportarea, către Inspectoratul de Poliție Județean, a tuturor cazurilor de sarcină în rândul minorelor, în scopul evaluării circumstanțelor în care a survenit sarcina, clarificării posibilelor aspecte de natură penală, stabilirii încadrării juridice a faptelor și comunicării situației penale a presupușilor autori, ulterior soluționării dosarelor. De asemenea, este necesară identificarea situațiilor în care sarcina reprezintă consecința unei infracțiuni și a măsurii în care autorii sunt trași la răspundere conform legii.

Prefectul județului Maramureș va informa Avocatul Poporului – Biroul Teritorial Cluj-Napoca, în termen de 30 de zile, cu privire la însușirea Recomandării și cu privire la măsurile dispuse.

Cu deosebită considerație,

AVOCATUL POPORULUI

Renate Weber

Instituția Avocatul Poporului, cu sediul prezarat în anet, vă preluează datele personale în baza reglementărilor legale aplicabile în domeniul specific de activitate. Scopul prelucrării este de îndeplinire a unei sarcini care servește unui interes public sau care rezultă din exercitarea autorității publice cu care este investit operatorul. În exercitarea atribuțiilor avute, prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituția Avocatul Poporului se circumscrie situației definite de art. 5 alin. 1) lit. c) din Regulamentul UE nr. 679 din 27 aprilie 2016, în limitele atribuțiilor și obligațiilor legale cu respectarea aplicării legislației privind protecția datelor personale. Datele personale sunt obținute din corespondența transmisă de dumneavoastră instituției noastre, fie în cadrul audiențelor sau al serviciului de dispecerat, precum și de la autorități publice sau din consultarea bazelor de date publice. Datele personale pot fi dezvăluite către alte autorități sau instituții publice ori către autorități cu care instituția Avocatul Poporului cooperează în vederea îndeplinirii atribuțiilor sale legale. În cazul în care nu doriți ca anumite date personale să fie dezvăluite, aveți posibilitatea de a vă exercita dreptul de opoziție, în condițiile prevăzute de art. 21 din RGPD. Datele dumneavoastră personale sunt stocate pe perioada necesară efectuării tuturor demersurilor întreprinse pentru susținerea activităților domeniilor de activitate/serviciilor/birourilor/birourilor teritoriale/centrelor zonale din cadrul Instituției Avocatul Poporului de relații publice, petiționare, formulare de puncte de vedere, organizare, deulare evenimente, soluționarea acțiunilor de către instanțele de judecată competente, îndeplinirea atribuțiilor legale de vizite, soluționare a petițiilor, înregistrarea și soluționarea notificărilor de încălcare a securității datelor cu caracter personal, precum și înregistrarea formularelor de declarare responsabil cu protecția datelor, după care vor fi arhivate potrivit legislației aplicabile. Persoanele ale căror date personale sunt prelucrate de către Instituția Avocatul Poporului pot să își exercite drepturile de acces la date, de rectificare, ștergere, restricționare, în conformitate cu dispozițiile art. 15-19 din RGPD, precum și dreptul de a depune o plângere la ANSPDCP pentru modul de soluționare a cererilor de exercitare a acestor drepturi, printr-o cerere trimisă prin poștă la sediul ANSPDCP sau la adresa anspdcp@dataprotection.ro. Mai multe informații privind prelucrarea datelor dvs. cu caracter personal puteți consulta pe site-ul www.avp.ro, secțiunea *Protecția datelor cu caracter personal*.